

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра педагогіки та гуманітарних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор,
полковник внутрішньої служби
кандидат юридичних наук, доцент
_____ Олександр ОЛІЙНИК
« ____ » _____ 2020 року

СИЛАБУС

навчального курсу «Актуальні питання педагогічної майстерності»

08 «Право»

форма навчання: денна, заочна

РОЗРОБНИК:

професор кафедри,
кандидат історичних наук
Ткаченко І.В. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри педагогіки
та гуманітарних дисциплін
Протокол № __ від
« __ » _____ 2020 р.

Кредити та кількість
годин:

3 кредити ECTS; години: 16 лекційних, 16
практичних та 58 самостійна робота
3 кредити ECTS; години: 6 лекційних, 12
практичних та 72 самостійна робота

Анотація курсу

Кожна розвинута країна прагне до підготовки високопрофесійних, конкурентоздатних, компетентних фахівців, що відповідають вимогам інформаційного суспільства. На ринку праці сьогодні є конкурентоздатними фахівці, підготовлені за новітніми технологіями, здатні обслуговувати потужні інтеграційні процеси, що домінують у суспільстві. Головним критерієм якості вищої освіти має бути бажання молодого покоління повноцінно жити і активно діяти у новому світі, постійно самовдосконалюватися, адекватно реагувати на зміни, особливо в періоди технологічних та цивілізаційних проривів.

Здобувачі аспірантури, як майбутні фахівці, повинні бути готовими до реалізації компетентностей не тільки з виконання спеціалізовано-професійних завдань, а й вирішення соціальних, інструментальних, загальнонаукових задач. Так, наприклад, вирішення соціально-виробничих задач пов'язано з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі: професійне та міжособистісне спілкування, робота в команді, навчання інших, управління освітнім процесом у системі підготовки і перепідготовки кадрів, передача досвіду іншим.

Для чого пропонується вивчати предмет «Актуальні питання педагогічної майстерності». Для того, щоб би ви змогли виконувати функції науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти, пов'язаних з навчанням й вихованням майбутніх фахівців, організовувати навчальний процес, розробляти навчально-методичне забезпечення, здійснювати наукові дослідження та проекти у сфері освіти. Знання, отримані при вивченні предмету, допоможуть у вирішенні складних, конфліктних ситуацій.

Вивчаючи цей курс ви матимете можливість долучитись до дискусій з приводу важливих питань освітнього процесу й професійної етики. Думка кожного учасника стане невід'ємною складовою здобуття відповідей на довічні питання взаємовідносин «викладач-студент(слухач)».

Предмет «Актуальні питання педагогічної майстерності» є однією з галузей педагогіки, наукою про навчання молоді та дорослих, про закономірності виховання студентів (курсантів), а також їх наукову і професійну підготовку як фахівців відповідно до державних вимог.

Мета курсу

Мета курсу - розкрити організаційно-процесуальні, методичні засади процесу навчання і виховання студентської молоді, її наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; розробити на цій основі підходи до удосконалення системи формування психолого-педагогічної готовності слухачів (студентів) до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Знання сутності, завдань, функцій, вимог до педагогічної діяльності, надати здобувачам змогу на більш усвідомленому рівні підвищувати власну

активність у професійному становленні, сформувати у себе якості, необхідні у майбутньому для успішної діяльності в якості викладача закладу вищої освіти.

Майбутній фахівець має усвідомити важливість професії викладача для суспільного життя та всю глибину міри відповідальності, взятої на себе при виборі цієї професії.

Організація навчання Тематичний план

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 «Право»	Цикл загальної підготовки	
Розділів – 3	Спеціальність 081 «Право»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
		Семестр	
	3-й	3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 4	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Ступінь вищої освіти – доктор філософії	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		58 год.	72 год.
Вид контролю:			
залік	залік		

Чим ми будемо займатися на практичних заняттях? Викладач пропонує Вам теми для більш поглибленого занурення в світ педагогічної майстерності. Для того, щоб ми з Вами могли дискутувати і знаходити відповіді на питання, Ваше завдання ретельно готуватися до занять.

Ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від Вашої активності та якості підготовки).

Відсутність активної участі в обговоренні питань, навіть за умови Вашої присутності на занятті, оцінюється в 0 балів. Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання завдань. Отже, Ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема 1. Сутність педагогічної діяльності.

Теми для обговорення:

1. Дайте оцінку поняття педагогічної діяльності.
2. Визначте основні компоненти педагогічної діяльності.
3. Наведіть приклад ситуації, де б учень виступав суб'єктом педагогічної діяльності.
4. Охарактеризуйте основні функції педагогічної діяльності вчителя.
5. Що Ви розумієте під поняттям педагогічної майстерності?
6. Назвіть основні компоненти педагогічної майстерності.
7. Як Ви розумієте поняття гуманістичної спрямованості?
8. Обґрунтуйте роль основних складових педагогічної компетентності для майстерності вчителя.
9. Дайте характеристику основних педагогічних здібностей вчителя.
10. Обґрунтуйте у чому Ви бачите значення педагогічної техніки для вчителя?

Тема 2. Сутність педагогічної майстерності.

Теми для обговорення:

1. Структура педагогічної майстерності.
2. Охарактеризувати критерії педагогічної майстерності.
3. Способи формування педагогічної майстерності.
4. Характеристика елементів педагогічної майстерності.
5. Показники емоційного стану.
6. Основи саморегуляції психічного стану.
7. Психотехніка як спосіб управління собою.
8. Етапи саморегуляції під час педагогічної взаємодії.

Тема 3. Педагогічна техніка.

Теми для обговорення:

1. Яке місце невербальної комунікації у встановленні продуктивної взаємодії між людьми?
2. Обґрунтуйте значення невербальної комунікації в діяльності педагога.
3. Які складові невербального спілкування Ви знаєте?
4. Визначте основні риси негативних жестів.
5. Що таке "візуальний контакт" та яка його роль у діяльності вчителя?
6. Який спосіб розміщення співрозмовників сприятиме налагодженню продуктивних стосунків під час спілкування?

Тема №4. Техніка мовлення.

Теми для обговорення:

1. Дайте визначення педагогічної техніки та її основних компонентів.
2. Розкрийте значення внутрішньої техніки в роботі викладача.
3. Які Ви знаєте способи оволодіння навичками внутрішньої техніки?
4. Назвіть умови ефективного самонавіювання.
5. Охарактеризуйте основні напрямки емоційного налаштування викладача перед заняттям.
6. Назвіть елементи зовнішньої техніки викладача.

Тема №5 Засоби зовнішньої естетичної виразності педагога.

Теми для обговорення:

З метою удосконалення зовнішнього вигляду викладача виділяють такі правила:

1. Приділяйте час для догляду за одягом і зовнішністю.
2. Стежте за літературою з етикету, тенденціями моди.
3. Виходячи з будинку, перевірте свій зовнішній вигляд.
4. Одягаючи новий костюм, перевірте, чи зручно буде працювати в ньому.
5. По дорозі на роботу намагайтеся не забруднитися.
6. Коли прийшли до навчального закладу, насамперед, перевірте свій зовнішній вигляд: костюм, зачіску, взуття тощо.
7. Перед кожним заняттям перевіряйте свій зовнішній вигляд.
8. Аналізуйте з педагогічних позицій одяг, зовнішній вигляд людей, колег, перехожих, акторів, дикторів.
9. Спостерігайте, як ваші колеги реагують на Ваш зовнішній вигляд.
10. Головне в зовнішньому вигляді – охайність і чистота, елегантність і почуття міри.

Спираючись на ці рекомендації, презентуйте свій зовнішній вигляд.

Тема №6 Педагогічне спілкування.

Теми для обговорення:

1. Характеристики педагогічного спілкування
2. Стили педагогічного спілкування за В. Кан-Каліком. Приклади застосування на практиці.
3. Стили педагогічного спілкування за К. Левіним. Приклади застосування на практиці.
4. Комунікативні типи особистості за класифікацією В. Сатира. Приклади застосування на практиці.
5. Стили педагогічного спілкування за М. Березовіним, Я. Коломінським. Приклади застосування на практиці.
6. Стили педагогічного спілкування за С. Вовченко. Приклади застосування на практиці.
7. Умови ефективності професійного мовлення педагога.
8. Техніка мовлення педагога.

ВПРАВИ З РОЗВИТКУ УМІНЬ ДОКОМУНІКАТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ (ЗА О. М. ЛЕОНТЬЄВИМ)

1. З програми телепередач виберіть фільм або спектакль, який ви не бачили і зміст якого вам невідомий. Попросіть кого-небудь із ваших рідних чи друзів переглянути його від початку до кінця. Приблизно посередині демонстрації подивіться фільм протягом п'яти хвилин, після чого вийдіть до іншої кімнати і спробуйте скласти якомога докладнішу письмову характеристику одного-двох героїв, що діяли в побаченому вами уривку, намагаючись вказати якнайбільше різних психологічних особливостей (інтелект, емоційність, вольові якості, увага тощо) і передбачити їхню подальшу долю в межах сюжету. Після закінчення фільму порівняйте ваші враження з думкою «контролера». Повторіть цю вправу кілька разів. Коли ви навчитесь точніше й повніше характеризувати героя, скоротіть час перегляду до трьох, а потім до однієї хвилини.

2. Ви їдете на роботу в громадському транспорті. Спробуйте щодня, вибравши незнайомого пасажера, «вгадати» його професію, службове, суспільне і сімейне становище, біографію тощо. Намагайтеся з'ясувати для себе, що саме в його зовнішності, поведінці, мові дає вам підставу для того чи іншого припущення.

3. Відвідайте заняття групи, в якій ви не викладаєте, поспостерігайте за студентами і спробуйте визначити: а) хто зі студентів користується серед товаришів найбільшою популярністю та повагою і чому; б) хто зі студентів має серед товаришів найменший авторитет і чому; в) хто найбільший індивідуаліст у групі; г) спробуйте визначити групи студентів, пов'язані більш близькими стосунками. Що може їх пов'язувати? Перевірте свої враження в розмові з куратором групи.

4. Протягом п'яти-десяти хвилин поспостерігайте за бесідою незнайомих вам людей приблизно одного віку на вулиці, у кафе тощо. Спробуйте відповісти на такі запитання: а) який характер їх стосунків (службові, звичайне знайомство, приятельські, інтимні, родинні, дружба, кохання)? б) спілкування рольове чи особисте? Яку роль «програє» кожен із співрозмовників («шеф», старший і досвідченіший, «справжній чоловік», люблячий чоловік, діловий партнер тощо)? Хто є лідером? в) чи має бесіда «другий план», підтекст? Який? г) чи природно поводять себе співрозмовники? Тема, зміст та інші ознаки спілкування. д) яким може бути закінчення бесіди?

5. Відвідайте разом з колегою заняття незнайомого вам викладача. Незалежно один від одного напишіть характеристику поведінки цього викладача на занятті за такою схемою: а) доброзичливий – недоброзичливий; б) стимулює ініціативу, дає можливість студентам висловлювати власну думку, вільно поводити себе – авторитарний, не зносить заперечень, власних думок, тримає учнів під жорстким контролем; в) зацікавлений, активний – байдужий; г) відкритий, виявляє свої почуття, не боїться власних недоліків – думає тільки про

себе, носить «маску», дотримується своєї соціальної ролі; д) динамічний, гнучкий у спілкуванні, легко розв'язує проблеми, що виникають, «гасить» можливі конфлікти – негнучкий, не вміє помітити конфлікту, що назріває; е) ввічливий, привітний зі студентами, поважає їхню гідність, індивідуалізує спілкування з різними студентами – спілкується лише «згори вниз», однаково з усіма, не диференціює свого спілкування; є) може поставити себе на місце студента, подивитися на проблему його очима – усе бачить тільки «зі своєї дзвіниці», неуважний до студентів та їхніх проблем; ж) активний, постійно спілкується зі студентами – пасивний у спілкуванні зі студентами.

Оцініть ці сторони поведінки викладача за п'ятибальною системою. Порівняйте свої оцінки з оцінками колеги.

Тема №7. Педагогічний такт.

Теми для обговорення:

1. Розграфіть аркуш паперу, як це показано нижче:

Риси та характеристики вашого «Я»	Друзі	Родичі	Колеги	Студенти	Батьки студентів	Особи, думки яких для вас важливі

2. Запишіть до списку рис та характеристик Вашого «Я» ті з них, які, на ваш погляд, заважають Вам бути тактовним.

3. Уточніть наявність у Вас зазначених рис: ознайомте зі списком Ваших друзів, колег, студентів та інших важливих для Вас осіб і запропонуйте їх уточнити й дописати список.

4. З усіх зазначених Вами та підтверджених іншими рис «Я» оберіть двадцять, які згадаються найчастіше.

5. Із двадцяти рис оберіть ту, яка найбільше заважає Вам бути тактовним. Протягом першого тижня попрацюйте над нею. Наступний тиждень присвятіть роботі над іншою рисою вашого «Я» і так упродовж 12 тижнів.

6. Оцінюйте в балах успішність Вашої роботи. Щовечора підбивайте підсумки роботи за день і виставляйте оцінку в балах. За тиждень виводьте оцінку як середнє арифметичне в щоденник. Облік ведіть упродовж усього часу роботи над собою.

7. Через 12 тижнів роботу почніть спочатку. У процесі самопізнання та самовдосконалення коригуйте список. Працюйте над собою упродовж кількох років і Ви не лише оптимізуєте свою професійну діяльність, а й матимете більше радості від усього, що навколо Вас.

Тема №8 Прийоми педагогічного впливу.

1. Які вияви поведінки студентів свідчать про те, що викладачу вдалося налагодити з ними психологічний контакт?

2. Як доречно звертатися до студентів: «на Ви» або «на ти», називати по імені або по прізвищу?
3. Яке значення має візуальний контакт?
4. Які вербальні та невербальні засоби доцільно використовувати довірливій бесіді: вимогу, прохання, усмішку, паузу, кивок головою, нахил у бік того, хто говорить, повторення сказаних слів т виразів?
5. З якого питання і чому Ви почнете розмову наодинці зі студентом для того, щоб з'ясувати причину його запізнь на заняття?
  - А. Чому ти постійно запізнюєшся на заняття?
  - Б. Тобі важко прокидатися вранці?
  - В. Ти запізнюєшся, тому що вдома немає будильника?
  - Г. Давай подумаємо, як тобі навчитися завжди приходити вчасно?
6. Чому відкриті питання («Ти чому не готуєшся до заняття?») є менш ефективними в установленні контактів, ніж закриті («Напевно, ти погано себе почуваєш на заняттях?»).
7. Які жести педагога свідчать про налаштування до аудиторії?
8. Потренуйтеся в умінні «читати по обличчю», визначати настрої, почуття партнера за зовнішніми ознаками. Потренуйтеся в своєму умінні викликати в аудиторії сприятливе враження, використовуючи слово, інтонацію, жести, проксемічні засоби.
9. Яка принципова різниця між рівнопартнерським діалогом і маніпуляційним псеводіалогом?
10. Чому не кожному, навіть досвідченому викладачу вдається оволодіти мистецтвом діалогу?
11. Сформулюйте основні педагогічні правила, яких важливо дотримуватися для того, щоб діалог зі студентами був продуктивним.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене.

1. Особливості розвитку вищої освіти в Україні.
2. Особливості розвитку вищої освіти в США та Великобританії
3. Які існують процедури оцінки якості освіти в Україні.
4. Характеристика основних процесів вищої освіти в Україні.
5. Сутність Болонського процесу.
6. Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів та контроль за нею. Комп'ютерна підтримка самостійної роботи студентів.

7. У чому полягає керівництво викладача у процесі організації самостійної роботи студента.
8. Розкрийте сутність методу «портфоліо» в структурі самостійної роботи. Проекти як практичне втілення теоретичних здобутків студента.
9. Розкрийте сутність педагогічної інновації.
10. Охарактеризуйте критерії технологій навчання.
11. Назвіть види педагогічних технологій.
12. Які сучасні технології навчання використовуються у вищій школі?
13. Форми та методи контролю навчальних досягнень студентів.
14. Пріоритетні напрями роботи куратора.
15. Проаналізуйте твір А. С. Макаренка «Педагогічна поема». Визначте стиль, методи та форми педагогічного спілкування.
16. Сутність та специфіка педагогічної діяльності педагога.
17. Сутність та основні компоненти педагогічної майстерності.
18. Ідеал викладача на сучасному етапі розвитку вищої школи.
19. Професійно-особистісні характеристики викладача як суб'єкта педагогічної діяльності.
20. Природа педагогічної обдарованості.
21. Роль педагогічних здібностей у педагогічній майстерності.
22. Порівняльна характеристика стилів спілкування педагогів.
23. Суть та особливості тривалого спілкування.
24. Шляхи підвищення педагогічної майстерності викладача.
25. Психологічний контакт у процесі педагогічної взаємодії.
26. Проблема ефективності педагогічного спілкування та шляхи його формування.
27. Психологічні особливості ораторського мистецтва.
28. Особливості вибору стилю викладання залежно від характеру педагогічної діяльності.
29. Стиль взаємин та педагогічний такт, їх вплив на вибір і реалізацією стратегії взаємодії.
30. Характеристика педагогічної культури особистості педагога.
31. Зовнішні (доступні спостереженню зі сторони) і зовнішні складові професійного педагогічного досвіду.
32. 11. Організаційні етапи процесу вивчення та узагальнення педагогічного досвіду: значення, аналіз та оцінювання мети, засобів і результатів педагогічної діяльності.
33. Охарактеризуйте основні шляхи та методи вивчення та поширення передового педагогічного досвіду у навчальному закладі.
34. Загальна культура як визначальна умова професіоналізму педагога.
35. Професійна культура як елемент педагогічної майстерності.
36. Характеристика педагогічної культури викладача вищого навчального закладу.
37. Наукова ерудиція та ціннісні орієнтації як компоненти педагогічної культури педагога.
38. Техніка емоційного контакту в нестандартних ситуаціях лекції.

39. Психологічне налаштування студентів на діалог на початку лекції: досвід авторитарної і гуманістичної педагогіки.

40. Виконавська майстерність педагога на лекції. Мистецтво діалогізації монологу викладача на лекції.

41. Майстерність викладача в активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.

42. Майстерність комбінування репродуктивної і пошукової активності студентів на етапі актуалізації і перевірки знань.

43. Режисура початкового етапу лекції. Майстерність педагогічного запитання на лекції.

44. Техніка налаштування викладача на публічну творчу діяльність. Творче самопочуття викладача на лекції.

45. Майстерність викладача в забезпеченні ситуацій успіху студентів на лекції.

46. Сучасна значущість професії викладача, її функції.

47. Феномен професійної деформації особистості педагога: причини, шляхи подолання.

Література: при підготовці використовуйте літературу, запропоновану до відповідної теми семінарського заняття.

Пропонована тематика творчих проєктів:

1. Педагогічна діяльність у сучасній психолого-педагогічній науці.
2. Педагогічні функції та роль викладача як навігатора в інформаційному полі.
3. Мотивація професійної діяльності сучасного викладача вищої школи.
4. Творчість в діяльності викладача вишу.
5. Професійна ідентифікація особистості викладача вишу.
6. Ідеал викладача ЗВО на сучасному етапі розвитку вищої освіти.
7. Професійне самовдосконалення викладача вишу: сутність, шляхи і способи реалізації.
8. Формування педагогічного іміджу викладача вищої школи.
9. Особливості педагогічного артистизму викладача ЗВО.
10. Професійно значущі якості викладача в організації ефективної взаємодії зі студентами.
11. Особливості професійного мислення викладача вишу та шляхи розвитку педагогічної спостережливості.
12. Техніка мовлення викладача як засіб розв'язання педагогічних завдань.
13. Психічне самопочуття викладача та засоби саморегуляції психічних станів.
14. Особливості педагогічної рефлексії викладача вишу.
15. Складові професійної компетентності викладача ЗВО.
16. Причини та шляхи подолання професійної деформації особистості викладача.

17. Чинники атракції у взаємодії викладача та студента.
18. Педагогічна дія та критерії педагогічної майстерності сучасного викладача вишу.
19. Порівняльний аналіз особистісно-орієнтованого та формально-рольового спілкування під час взаємодії викладача та студента.
20. Типові моделі спілкування викладачів та їхній вплив на продуктивність навчальної діяльності студентів.
21. Порівняльна характеристика стилів спілкування викладачів.
22. Дослідження впливу стилів спілкування викладачів на ставлення студентів до навчання.
23. Способи саморегуляції викладача в професійному спілкуванні.
24. Побудова педагогічної взаємодії на принципах педагогіки толерантності.
25. Порівняльна характеристика конструктивних і деструктивних стилів взаємодії між викладачем та студентами.
26. Етичні норми поведінки викладача в професійному спілкуванні.
27. Дослідження стратегій спілкування в сучасній вищій школі.
28. Шляхи подолання психологічних бар'єрів у педагогічному спілкуванні.
29. Педагогічний такт і маніпулювання викладача.
30. Когнітивна установка студентів на навчальне заняття: сутність, труднощі, техніка.
31. Педагогічна майстерність викладача під час проведення евристичної бесіди на занятті.
32. Виконавська майстерність викладача на навчальному занятті.
33. Мистецтво діалогізації монологу викладача у процесі навчального заняття.
34. Майстерність викладача в активізації пізнавальної діяльності студентів.
35. Майстерність комбінування репродуктивної та пошукової активності студентів під час перевірки знань, умінь та навичок.
36. Режисура різних етапів навчального заняття.
37. Техніка активного слухання.
38. Готовність викладача до запровадження інноваційних технологій (комп'ютерних) у власній професійній діяльності.
39. Напишіть есе «Викладач ЗВО ХХІ століття».

Порядок оцінювання

Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, якщо це не стосується освітнього процесу, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі.

Викладач залишає за собою право не допустити до заняття здобувача, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, Ваших

товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу.

Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (практичні).

Робота на практичних оцінюється за наступними критеріями:

1. Ваша присутність та активна участь у занятті забезпечують вам 1 бал;
2. Для того аби отримати ще бали від 0 до 5 балів, слід брати участь в опрацюванні практичних питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань).

Виступ із доповіддю на питання за планом практичного завдання може принести Вам 0-5 балів за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню.

Якщо, при виступі, Ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 0-5 балів.

Таким чином Ваша активність може принести до 5 балів за одне заняття.

Не виконання завдань знижує Ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими Ви не впорались.

Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем.

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0-30 балів. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене.

Кожен здобувач має написати та надати викладачу творче завдання на тематику з запропонованого переліку або за власною темою, узгодженою з викладачем у вигляді творчого проекту (текст в форматі Word, відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint).

Успішне виконання цього завдання оцінюється в 30 балів.

При цьому оцінка це узагальнення балів за 5 критеріями:

- 1) грамотність та оформлення;
- 2) відповідність змісту темі;
- 3) структурна логічність;
- 4) аргументованість висновків;
- 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку, на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей.

На заліку викладач пропонує вам надати відповіді на питання з переліку наведеного нижче. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів, то маєте право не здавати залік, вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно

до кількості набраних балів.

Якщо ви набираєте менше 35 балів до складання заліку не допускаєтесь.
Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Суспільна значущість педагога вищої школи.
2. Рольовий репертуар викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю.
3. Професійно-особистісні цінності викладача вищого навчального закладу.
4. А.С. Макаренко про педагогічну майстерність педагога.
5. В.О. Сухомлинський і «Сто порад учителям».
6. Педагогічна майстерність і авторитет педагога.
7. Погляди на педагогічну майстерність у світовій педагогічній науці та практиці.
8. Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні майбутнього викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю.
9. Педагогічні здібності педагога.
10. Суть гуманістичної спрямованості сучасного педагога.

11. Спільне та відмінне у театральному та педагогічному мистецтвах.
12. Правила педагогічного спілкування.
13. Стили педагогічного управління.
14. Культура професійного мовлення викладача вищого навчального закладу.
15. Розвиток творчих здібностей педагога.
16. Творчість та креативність – спільність та відмінність понять.
17. Діагностика та корекція емоційного вигорання.
18. Педагогічний імідж – необхідний компонент педагога вищої школи.
19. Дослідницька діяльність як різновид творчої діяльності педагога.
20. Акмеологічний підхід до формування професійної майстерності педагога вищої школи.
21. Педагогічний процес як модель педагогічної діяльності.
22. Умови формування готовності педагога до професійного самовдосконалення впродовж життя.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших слухачів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань слухачів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Закон України «Про вищу освіту»
2. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2001. 576 с.
3. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект : навч. посіб. Донецьк : Вид-во «Ноулідж», 2010. 242 с.
4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
5. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
6. Кривильова О.А. Підготовка майбутніх учителів до творчої діяльності : монографія. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2008. 200 с.
7. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. Київ: Знання, 2009. 387 с.

8. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 112 с.
9. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
10. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 472 с.
11. Пилипчик В.В. Розвиток педагогічної майстерності вчителя в предметних методиках навчання : монографія. Київ, 2007. 176 с.
12. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І.А.Зязюна. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
13. Педагогічна майстерність: хрестоматія : навч. посіб. /за ред. Зязюна І.А. Київ : Вища шк.; 2006. 606 с.
14. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І.А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
15. Профілактика синдрому емоційного вигорання педагогів / уклад. А.Г.Дербеньова, А.В. Кунцевська. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 223 с.
16. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: учебное пособие. СПб: Питер, 2004. 316 с.
17. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
18. Теслюк В.М., Лузан П.Г., Шовкун Л.М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. Київ: ДАККіМ, 2010. 244 с.
19. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності: підручник. Київ: Видавництво Ліра, 2015. 340 с.
20. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: 2008. 140 с.
21. Пилипчик В.В. Розвиток педагогічної майстерності вчителя в предметних методиках навчання : монографія. Київ, 2007. 176 с.
22. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум, 2006. 346 с.
23. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: навч.посіб./ О.М. Степанов, М.М. Фіцула. 3-тє вид., доповн. Київ: Академвидав, 2012. 528 с. Серія «Альма-матер».
24. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2005. 456 с.

Допоміжна:

1. Баранова Н.П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 159 с.
2. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навч. посіб. Київ : Центр навчальної л-ри, 2005. 398 с .
3. Гін В.І. Прийоми педагогічної техніки. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. 176 с.

4. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.

5. Методична розробка «Педагогічна майстерність» / уклад. к.п.н., доц. кафедри теорії і методики фізичного виховання Сивохоп Е.М., к.п.н., доц. кафедри фізичного виховання Маріонда І.І., ст. викл. кафедри теорії і методики фізичного виховання Ковач Ш.А. Ужгород, 2013. 39с.

6. Мистецтво бути викладачем : практич. посіб. / за ред. О.І. Сидоренка. Київ : навч.-метод. центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144 с.

7. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах : колективна монографія. /за заг. ред.. В. Андрущенко, В. Лугового. Київ: Педагогічна думка, 2008. 256 с.

8. Палтишев М. М. Педагогічна майстерність і шляхи її досягнення : навч.-метод. посіб. Київ : Видавець О.М.Ешке, 2000. 119 с.

9. Педагогічна майстерність : підручник. /за ред. І.А. Зязюна. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ : Вища шк., 2004. 422 с.

10. Педагогічна творчість і майстерність : Хрестоматія / уклад. Н.В. Гузій. Київ : ІЗМН, 2000. 168 с.

11. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології. Харків: Колегіум, 2005. 224 с.

12. П'ятакова Г.П. Практикум зі спецкурсу "Основи педагогічної майстерності": для студентів педагогічних спеціальностей. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 40 с.

13. Туріщева Л.В. Творчість у педагогічній діяльності. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 128 с.

14. Шевченко О.А., Хозраткулова І.А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 112 с.

15. Чайка В. Педагогіка (тестові завдання): навч. посіб. для студ. вищих пед. закладів освіти. Тернопіль: ТДПУ, 2000. 168 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України : <http://www.mon.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: <http://naqa.gov.ua>

3. Національний Темпус-офіс в Україні. <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>

4. Офіційний сайт ЮНЕСКО. <http://www.unesco.org/>

5. pidruchniki.ws/pedagogika

2. readbookz.com/books

3. pedagogika.ucoz.ua

4. ukrkniga.org.ua

5. [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB)

[bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB)